

“KÜRESEL DİL” KAVRAMININ DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Emine KOLAÇ*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türk Dili ve Edebiyatı ve Yabancı Diller Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencilerinin “küresel dil” kavramına ilişkin algılarını ve görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla 336 öğrencinin görüşüne başvurulmuştur. Veri toplama aracı olarak açık uçlu ve çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiş, elde edilen bulgular nicel olarak sunulmuştur. Elde edilen bulgular katılımcıların görüşlerinden “doğrudan alıntılar” yapılarak sunulmuştur.

Ulaşılan bulgular ışığında “küresel dil” kavramına; “*evrensel dil, dünya dili, uluslararası dil, ortak iletişim dili, kullanımı en yaygın dil, en çok gereksinim duyulan dil*” anlamlarının yüklendiği, küresel dile gereksinim olduğu görüşünün ağırlıklı kazandığı, buna neden olarak; “*uluslararası iletişimi kolaylaştırma, hızlandırma, iletişimde dilden kaynaklanan yanlış anlaşmaları ortadan kaldırma vb.*” görüşlerin sunulduğu, İngilizcenin küresel dil olduğu görüşünün büyük oranda benimsendiği, buna neden olarak; “*İngilizcenin geniş bir coğrafyada kullanılması, dünya üzerinde en fazla konuşulan dil olması, bütün dünyada iletişimin bu dil ile daha kolay sağlanması, vb.*” görüşlerin sunulduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Küresel Dil, Küreselleşme, Anadili

ABSTRACT

The aim of this study is to find out the perceptions and opinions of the last year students of Turkish Language and Literature Department and Foreign languages Education Departments about “Global Language”. For this aim, it was consulted the opinions of 336 students. A questionnaire form consisted of open ended and multiple choice questions was used as a data collection implement. The collected data was analyzed descriptively, and then the results were given quantitatively. The results were came out by making “direct quotations” from the participants opinions.

Under the light of the results, it was seen that it was given to some meanings to the concept “global language” such as; “*universal language, world language, international language, lingua franca, common language, most wanted language*” and the opinion of the need of a global language got more importance and as the reasons “*facilitate the international communication, accelaration, remove the misunderstandings caused by the language in communication etc.*” were put forward, the opinion that English is the global language got more importance and as the reasons: “*English is used in a wide geography, most spoken language*

* Yard. Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

in the world, the communication is easier with this language in the world etc" were put forward.

Keywords: Global language, globalization, mother tongue

1. GİRİŞ

Teknolojinin, bilgi akışının akıl almaz bir hızla değiştiği, geliştiği, her alanda sınırların ortadan kalktığı, mesafe kavramının yok olmaya başladığı yaşadığımız yüzyıl, bütün bu baş döndürücü gelişmelere paralel olarak dünya ülkelerinin gündemlerine bazı ortak kavramların yerleşmesine de tanıklık etmektedir. Bu kavramlardan en dikkat çekici olanı hiç kuşkusuz 1980'li yıllardan itibaren siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik açıdan bütün toplumları etkileyen, özellikle de sosyal bilimlerin sıkça üzerinde durduğu küreselleşme kavramıdır.

TDK Türkçe Sözlük'te (2008); "Küreselleşmek durumu, globalleşme" şeklinde tanımlanan küreselleşmenin; "küre" (Bütün noktaları merkezden aynı uzaklıkta bulunan bir yüzeyle sınırlı cisim; yeryüzü, dünya), "küresel" (Küre ile ilgili olan; küre şeklinde olan, kürevi) ve "küreselleşmek" (Dünya milletleri, ekonomi, siyaset ve iletişim bakımlarından birbirine yaklaşma ve bir bütün olmaya götürmek, globalleşmek) kavramlarıyla sıkça bir arada kullanıldığı görülmektedir. Bu kavramların Türkçe sözlükteki karşılıklarından yola çıkarak "küreselleşme" ve ilgili kavramların aslında "birbirine yaklaşmayı, sınırların ortadan kalktığı bir bütünü" ifade ettiği, küreselleşme/ küreselleşmek ve globalleşme/ globalleşmek kavramlarının da birbirlerini karşıladıkları görülmektedir.

Sözlük anlamlarının dışında, kavrama yönelik tanımların ve bakış açılarının da oldukça geniş bir yelpazeyi kapladığı dikkati çekmektedir. Maddi ve manevi değerlerin ve bu değerler doğrultusunda oluşan birikimlerin ulusal sınırları aşarak dünya çapında yayılması (DPT, 1995: 1), emperyalizm kavramının ta kendisi (Timur, 2000: 141), üçüncü dünya olarak yüzyıllar önce sahip olduğumuz kolonileşme (Ucuşsatar, 1999: 13), çağdaş kapitalizmin zorunlu bir bileşeni (Robertson, 1999: 280), hemen her ülkenin iç siyasetini ve dış ilişkilerini biçimlendiren kapsayıcı ve uluslararası bir sistem (Friedman, 2003: 30) olarak değerlendirilen küreselleşme en genel anlamıyla; uluslararası ticaretin yaygınlaşması, emek ve sermaye hareketlerinin artması, ülkeler arasındaki siyasi kutuplaşmaların sona ermesi, teknolojideki hızlı değişim sonucunda ülkelerin ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel açıdan birbirine yakınlaşmaları (Aktan, 2003: 120) şeklinde tanımlanabilir.

Ekonomistlere göre ekonomide ulusal sınırların kalkması, pazarın ulusal otoritelerin denetiminden kurtulması şeklinde algılanan küreselleşme siyasi anlamda, yeni siyasilerin ve siyasi ilişkilerin oluşmasına karşılık gelirken kültürel alanda ise bütün ülkelerin, ulusların tek noktada birleşmesi şeklinde ifade edilmektedir (Yılmaz 2004: 61). Kimine göre modernleşmenin devamı, kimine göre bütünleştirici ve birleştirici kimine göre ise ayrıştırıcı ve parçalayıcı bir süreç olarak değerlendirilen küreselleşmenin genel anlamda bölgesel bütünleşme ve

yerelleşme süreçleriyle birlikte işleyen, çelişkileri ve çatışmaları bünyesinde barındıran bir görünüm sunduğu söylenebilir (Gelekçi, 2005: 94).

Peki bütün dünyayı etkileyen ve etkilemeye devam edecek olan bu sürece nasıl girildi? Bu sürecin hazırlayıcıları, tetikleyicileri neler oldu? Bu soruların yanıtı hiç kuşkusuz “teknoloji, ekonomi ve iletişim” kavramları olacaktır. Küreselleşmenin daha açık ve anlaşılır kılınmasında bu üç kavramın üzerinde kısaca durmak yararlı olacaktır (Öztekin, 2005: 31-36):

Teknoloji: Küreselleşmenin hazırlayıcıları arasında ilk sırada teknoloji gelmektedir. Teknolojik destekten yoksun bir küreselleşmeden söz etmek olanaklı değildir. Küreselleşmenin arkasındaki en büyük itici güç iletişim araçları ise bu araçları destekleyen, güçlendiren ve ivme kazandıran teknolojidir. Teknoloji ve iletişim arasındaki bu ilişkiye paralel olarak küreselleşmenin her geçen gün biraz daha güçlendiği, toplumlar üzerindeki etkisini arttırdığı görülmektedir.

Ekonomi: Küreselleşmenin ikinci hazırlayıcısının ekonomi olduğu söylenebilir. Sermaye piyasalarının, uluslararası ticaretin serbestleşip esnekleşmesi, özel sektörün desteklenmesi, teknolojiye güçlü olan devletlerin ekonomide de güç kazanmaları ve diğer devletler üzerinde söz sahibi olmak istemeleri, yayılcı politika izlemeleri küreselleşmeyi tetikleyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kapitalizmin dünya ülkeleri üzerindeki yayılcı ve hükmediciliği ile buna paralel hızla ilerleyen küreselleşme arasındaki bağ sorgulanırken her ikisindeki ortak nokta olan yayılcı, hükmedici özellik dikkatleri çekmektedir.

İletişim: İletişim alanında ortaya çıkan hızlı ve akıllı gelişmeler, daha önce yaşanan sanayi ve tarım devrimlerinden çok daha büyük ve geniş kapsamlı bir devrimin günümüzde yaşandığı gerçeğini gözler önüne sermektedir. Gürdal (1991: 117) tarafından anlaşılabilir organize bilginin iletimi şeklinde tanımlanan, TDK Türkçe Sözlük'te (2009); danışma, tanıtma, haber alma, haber verme, haberleşme olarak karşılık bulan enformasyon, çağımıza damgasına vurmuş bir devrim olarak nitelendirilebilir. İletişim teknolojilerinin de gelişmesiyle birlikte bilginin sınırlarının mesafeyi ortadan kaldırması ve dünyanın her tarafına aynı anda ulaşması küreselleşmeyi önemli ölçüde tetiklemiştir.. Sadece tetiklemekle kalmamış, küreselleşmenin bu denli hızlı ve derinden ilerlemesinin asıl nedeni de olmuştur (Aydın, 2002: 12).

Teknoloji, ekonomi ve iletişimdeki gelişmeyle ivme kazanan küreselleşmeyle birlikte bütün dünyada hemen her alanda bazı değişimlerin yaşanmaya başladığı görülür. Bu değişimler özetle şu başlıklar altında sıralanabilir (Şahin, 2006:10-11) :

- Mesafe kavramının yok olmaya başlaması, toplumlararası ilişkilerde ve yakınlaşmalarda artış.
- Bilgi ve teknolojinin güç kaynağı olarak ön plana çıkması.
- Serbest ticaretin yaygınlaşması, ekonomik alanda ülkeler arasında etkileşim ve yakınlaşmanın artması.

- Uluslararası resmi kuruluşların, ticari şirketler ve sivil toplum örgütlerinin ulusal ya da uluslararası karar ve uygulamalarda daha etkin konuma gelmeleri.
- Kültürel, siyasi ve sosyal alanlarda ülkeler arasındaki benzeşmenin artması.
- Hemen her alanda hızlı bir değişimin yaşanması, sonunun kestirilememesi ve buna paralel olarak oluşan endişe.

Hızlı değişimlere sahne olan küreselleşme sürecinin, bakış açılarına paralel olarak farklı şekillerde değerlendirildiği görülmektedir. Sürecin beraberinde getirdiği yenilikler, sürece egemen olan özellikler, ulusal hükümetlerin gücü, itici güç, tabakalaşma kalıpları, egemen motif, kavramsallaştırma, tarihsel yörünge ve öz olarak sürece bakış açıları; *aşırı küreselciler*, *kuşkucular*, *dönüşümcüler* olarak üç ayrı başlık altında toplanmaktadır. Bu bakış açılarına yönelik bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Ülkeler arasında sınırların kalkmasıyla beliren yakınlaşma, yerelden evrensele doğru esen rüzgar dünyayı “bütünleşme” ve “ortak olma”ya, küçük bir köy olmaya doğru sürüklerken bu oluşumların ifadesi olan “küresel” sıfatının konuşma dilinde yerini aldığı görülmektedir. Buna paralel olarak tek olmayı ifade eden “küresel ekonomi, küresel kültür, küresel dil, küresel ısınma, küresel tehdit, küresel değer, küresel sermaye, küresel göç, küresel hareket, küresel güç” gibi kavramların da konuşma diline hızla yerleştiği, kullanılmaya başlandığı dikkatleri çekmektedir. Bu kavramlar arasında ulus yaşamı açısından oldukça önemli olan küresel dil ve küresel kültürün dikkatle ele alınıp irdelenmesi gerekmektedir.

Tablo 1. Farklı bakış açılarına göre küreselleşme süreci

	<i>Aşırı-küreselciler</i>	<i>Kuşkucular</i>	<i>Dönüşümcüler</i>
<i>Yeni olan</i>	Küresel bir çağ	Ticaret blokları,geçmiş dönemlerden daha zayıf	Tarihsel olarak benzeri olmayan karşılıklı bağlılık
<i>Egemen özellikler</i>	Küresel kapitalizm, yönetim ve sivil toplum	1890’lı yıllara kıyasla karşılıklı bağlılık daha az .	Yoğun küreselleşme.
<i>Ulusal hükümetlerin gücü</i>	Geriliyor, aşınıyor	Güçleniyor, çoğalıyor	Yeniden yapılanıyor.
<i>Küreselleşmenin itici gücü</i>	Kapitalizm ve teknoloji	Devlet ve piyasalar	Modernitenin birleştirici güçleri
<i>Tabakalaşma kalıpları</i>	Eski düzenin aşınması	Güney’in gittikçe kenarda kalması	Dünya düzeninin yeni mimarisi
<i>Egemen motif</i>	McDonalds, Madonna, vs.	Ulusal çıkar	Siyasal topluluğun dönüşümü
<i>Küreselleşmenin kavramlaştırılması</i>	İnsani eylemin çerçevesinin yeniden düzenlenmesi	Uluslararasılaşma ve bölgeselleşme	Belli bir mesafedeki eylemlerin ve bölgeler arası ilişkilerin yeniden düzenlenmesi
<i>Tarihsel yörünge</i>	Küresel uygarlık	Bölgesel bloklar,	Karşılıklı bağımlılık:

		Uygurluklar çatışması	küresel bütünleşme ve parçalanma
Özet	Ulus devletin sonu	Uluslararasılaşma, devletin kabulü ve desteğine bağlı	Küreselleşme devletin gücünü ve dünya siyasetini dönüştürüyor.

(Bozkurt, 2000)

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği yeni dünya düzeninin, bilgi ve teknolojinin tekelinde gelişen bir süreç olduğu, sürecin yayılımının bu teknolojiye sahip ülkelerin otoritesiyle gerçekleştiği bilinen bir gerçektir. Sahip oldukları güçle kendilerinden daha zayıf ve gelişmemiş toplumlara her açıdan kendilerine bağımlı hale getirmeye çalışan bu ülkelerin (İşeri, 2005: 2), iletişim teknolojilerinin de inanılmaz gücünü arkalarına alarak küresel kültür denilen Batı kültürünü, geliştirmekte olan ülkelerin kültürleri üzerinde egemen kılma, ulusal kültürleri yok etme çabası içine girdikleri, ulusal kültürleri “yerel kültür” haline getirmeye çalıştıkları gözlenmektedir (Tuna, 2003: 4). Genel olarak sömürü adını verebileceğimiz bu durum, ekonomik sömürünün kültürel sömürüye yansımaları şeklinde ifade edilebilir (Özkan ve Musa, 2004: 96). Küreselleşmenin kültür üzerindeki etkilerinin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi gözetmeksizin hemen herkeste gözlenmeye başlaması dikkatleri çekmektedir. Seyfi (2006) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları da bu görüşü destekler niteliktedir. Yapılan araştırmada küreselleşmenin etkileri öğretmen ve öğrenciler üzerinde açıkça görülmüştür.

Ulusların kültürleri üzerinde oluşan yoğun baskı ve eritme politikası doğal olarak kültürün en önemli parçası ve taşıyıcısı olan dil üzerinde de etkisini hissettirmektedir. Baskın ve güçlü sermayenin dili olan İngilizcenin küresel dil olarak önem kazanması, yerel dillerin kaybolma durumuyla karşı karşıya kalması 21. yüzyılın birer gerçeği olarak karşımıza çıkmaktadır (Savaşlar, 2007: 26). İnsan topluluklarını birbirinden farklı kılan, bütün içinde kitle ve yığın olmaktan kurtaran (Kaplan, 1996: 9) dil, bir ulusun yaşam kaynağıdır, varlık nedenidir. Dil varsa ulus vardır. Çünkü ulusa ait olan her şey dilde kendini bulur. Dil ile geçmişten geleceğe uzanılır. Dil yoksa ulus da yoktur, gelecek de. İnsanlar dünyaya geldikleri ilk günden itibaren dilleriyle yaşama bağlanır, çevrelerini tanırlar. Özlemlerini, sevinçlerini, tasalarını en iyi kendi dilleriyle ifade ederler. Topluma, ulusa özgü olan her şey dilde kendini bulur. Çünkü toplumların dilleri ve kültürleri bir arada gelişir. Birini diğerinden ayırmak mümkün değildir (Temizyürek, 2008: 92). Ulus yaşamı açısından bu denli önemli bir yere sahip olan dilin küreselleşme rüzgarıyla bir anda silinip yerine “küresel dil” adı verilen dilin yani İngilizcenin geçirilmeye çalışılması sözde dilde, özde ise ulus olmanın temelini ortadan kaldırmaya çalışan tehlikeli bir gelişmedir. Küresel dilin

yerleştirilip anadilin eritilip yok edilmesi çabasının özellikle çocuklar ve gençler üzerinde yoğunlaştığı, hedef kitlenin ulusların yarınları olduğu gözlenmektedir. Bu hedef kitlenin gençler boyutu, özellikle üniversite gençliği küresel dil kavramı hakkında neler düşünüyor? Küreselleşme rüzgarı amacına ulaşmış ve beraberinde anadili kavramını da alıp götürmüş mü? Var olan durumun betimlenmesi, anadili bilincinin yerleştirilmesine yönelik etkinliklerin planlanması kapsamında bu sorulara yanıt bulunması, önemli görülmekte, yapılan araştırmanın bu yönde yapılacak planlamalara katkı getireceği düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ve Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümlerinin son sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin “küresel dil” kavramına ilişkin algılarını ve görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin küresel dil kavramına ilişkin algıları nelerdir?
2. Öğrenciler gereksinim boyutunda küresel dile nasıl bakıyorlar?
3. Öğrencileri küresel dilin gereksinim olduğu düşüncesine yönelten nedenler nelerdir?
4. Öğrenciler küresel dil boyutunda İngilizceyi nasıl değerlendiriyorlar?
5. Öğrencileri İngilizcenin küresel dil olduğu düşüncesine yönelten nedenler nelerdir?

1.2. Sınırlılıklar

Araştırma, 2007-2008 öğretim yılı güz döneminde Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ve Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümlerinin son sınıflarında öğrenim gören 336 öğrencinin üçü açık uçlu ikisi çoktan seçmeli olmak üzere toplam beş sorudan oluşan ankete verdikleri yanıtlarla sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ve Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümlerinin son sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin “küresel dil” kavramına ilişkin algı ve görüşlerini belirlenmeyi amaçlayan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Öğrencilerin “küresel dil” kavramına ilişkin algı ve görüşleri beş sorudan oluşan anket yoluyla toplanmış, bu verilere dayalı olarak görüşler betimlenmeye çalışılmıştır. Verilerin ayrıntılı ve doğrudan sunulmasının sonuçların geçerlik ve güvenilirliği açısından önemli olduğu, sayılar yoluyla genellenebilir sonuçlara ulaşmanın amaçlanmadığı bu tür çalışmalarda temel olan, araştırılan konu ile ilgili betimsel ve gerçekçi bir tablo sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 187). Bu çalışmada da öğrencilerin dile getirdikleri görüşler olduğu gibi betimlenmiş, elde edilen sonuçların genellenmesi yoluna gidilmemiştir.

2.1. Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları, 2007-2008 öğretim yılında Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ve Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümlerinin son sınıflarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilere ait kişisel bilgiler; mezun olunan okul türü, cinsiyet ve bölüm başlıkları altında toplanarak Tablo2, 3, 4 ve 5'te sunulmuştur.

Tablo 2'de görüldüğü gibi çalışmaya katılan 336 öğrencinin mezun oldukları lise türüne göre dağılımına bakıldığında ilk üç sırayı Anadolu Lisesi (100 öğrenci, %29,76), Süper Lise (98 öğrenci %29,16) ve Anadolu Öğretmen Lisesi (78 öğrenci, %23,22) almaktadır. Bu okulları; Genel Lise (50 öğrenci, %14,88), Kolej (8 öğrenci, %2,38) ve Turizm ve Otelcilik Lisesi (2 öğrenci, %0,60) izlemektedir.

Tablo2.Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımları

	İngilizce		Almanca		Fransızca		Yabancı Diller Eğitimi		Türk Dili ve Edebiyatı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Anadolu Lisesi	70	20.83	12	3.57	10	2.98	92	27.38	8	2.38	100	29.76
Anadolu Öğretmen Lisesi	72	21.42	4	1.19	2	0.6	78	23.21	0	-	78	23.22
Turizm ve Otelcilik Lisesi	2	0.6	0	-	0	-	2	0.6	0	-	2	0.60
Kolej	2	0.6	4	1.19	2	0.6	8	2.38	0	-	8	2.38
Süper Lise	50	14.88	16	4.76	12	3.57	78	23.22	20	5.95	98	29.16
Genel Lise	10	2.98	4	1.19	10	2.98	24	7.14	26	7.74	50	14.88
Toplam	206	61.31	40	11.90	36	10.72	282	83.93	54	16.07	336	100.00

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kız	260	77.38
Erkek	76	22.62
Toplam	336	100.00

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin 260'ı (%77.38) kız, 76'sı (%22.62) erkek öğrencilerdir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımları

Bölümler						f	%
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü						54	16.07
Yabancı Diller Eğitimi Bölümü						282	83.93
İngilizce		Almanca		Fransızca			
f	%	f	%	f	%		
206	73.04	40	14.18	36	12.76		
Toplam						336	100.00

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin 282'si (%83.93) Yabancı Diller Eğitimi Bölümü öğrencileri, 54'ü (%16.07) ise Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencileridir. Yabancı Diller Eğitimi Bölümü öğrencilerinin programlara göre dağılımı ise; İngilizce 206 (%73.04), Almanca 40 (%14.18), Fransızca 36 (%12.76) şeklindedir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Bölüm ve Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	Yabancı Diller Eğitimi Bölümü						Yabancı Diller Eğitimi Bölümü		Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü		Toplam	
	İngilizce		Almanca		Fransızca		f	%	f	%	f	%
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kız	158	60.76	31	11.92	25	9.61	214	82.29	46	17.69	260	100.00
Erkek	48	64.86	9	12.16	11	14.86	68	91.89	6	8.11	74	100.00

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin bölüm ve cinsiyet olarak dağılımına topluca bakıldığında 260 kız katılımcının 46'sı (%17.69) Türk Dili ve Edebiyatı, 214'ü (%82.29) Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'ne kayıtlıdır. Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'ndeki kızların ise 25'i (%9.61) Fransızca, 31'i (%11.92) Almanca, 158'i de (%60.76) İngilizce öğretmenliği programlarına kayıtlıdır. 74 erkek katılımcının 6'sı (%8.11) Türk Dili ve Edebiyatı, 68'i (%91.89) ise Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'ne kayıtlıdır. Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'ndeki erkeklerin ise 11'i (%14.86) Fransızca, 9'u (%12.16) Almanca, 48'i (%64.86) İngilizce öğretmenliği programlarına kayıtlı görülmektedir.

2.2. Verilerin Toplanması

Araştırmada, veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen ve 5 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Bilgi toplama aracı olarak geliştirilen anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin kişisel

bilgileriyle ilgili üç soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise “küresel dil”e ilişkin algı ve görüşleri belirlemek üzere aşağıda belirtilen beş soru yer almıştır:

1. *Küresel dil kavramından ne anlıyorsunuz?*
2. *Küresel dile gereksinim olduğunu düşünüyor musunuz?*
3. *Küresel dile gereksinim olduğu düşüncesine sizi yönelten nedenler nelerdir?*
4. *Sizce İngilizce küresel bir dil midir?*
5. *Sizi İngilizcenin küresel dil olduğu düşüncesine yönelten nedenler nelerdir?*

Anket formlarının geçerliğini belirlemek üzere uzman görüşüne başvurulmuş ve alınan eleştiriler doğrultusunda düzeltilerek geliştirilmiştir. Geliştirilen anket uygulamaya konulmadan önce ilgili programların üçüncü sınıflarında öğrenim gören 30 öğrenciye uygulanarak ön denemeden geçirilmiştir. Uzman görüşleri ve ön deneme sonuçlarına göre geliştirilerek son biçimi verilen anket uygulamaya hazır duruma getirilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliğini gerçekleştirmek amacıyla, öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar araştırmacı ve alandan iki uzman ile birlikte incelenerek “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” olan maddeler belirlenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için Miles ve Huberman’ın (1994) belirttiği formül kullanılmış ve hesaplama sonucunda $P = 93$ değeri bulunarak araştırma güvenilir kabul edilmiştir. Uygulanan 336 anketin tamamı (%100) değerlendirmeye alınmıştır.

2.3. Verilerin Çözümlemesi

Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ve Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümlerinin son sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin “küresel dil” kavramına ilişkin algı ve görüşlerini belirlemek üzere anket yoluyla toplanan verilerin çözümlemesinde nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel çözümleme yapılırken elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenerek yorumlanmıştır. Elde edilen veriler, frekanslarla birlikte tablolar şeklinde sunulmuş, öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın bulguları tablolar halinde sunulmuş ve öğrencilerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

3.1. Öğrencilerin küresel dil kavramına ilişkin algıları

Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ve Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümlerinin son sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin “küresel dil” e ilişkin algı ve görüşlerini belirlemek üzere hazırlanan açık uçlu ankette ilk olarak öğrencilere “*Küresel dil kavramından ne anlıyorsunuz?*” sorusu yöneltilmiştir.

Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar ve frekans dağılımları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6'da görüldüğü üzere “Küresel dil kavramından ne anlıyorsunuz?” sorusuna öğrencilerin 72'si evrensel dil, 60'ı dünya dili, 52'si uluslararası dil, 40'ı ortak iletişim dili, 37'si kullanımı en yaygın dil, 35'i en çok gereksinim duyulan dil, 32'si İngilizce, 25'i en geçerli dil, 17'si dillerin tek çatı altında birleşmesi, 8'i ortak semboller bütünü, 1'i güçlü ülkelerin egemen dili, 1'i anadilin karşısındaki tehlike, 1'i tek tip dil, 1'i dil emperyalizmi şeklinde yanıt vermişlerdir.

Tablo 6. “Küresel dil” kavramına ilişkin algılar

	Küresel dil:	f
1	Evrensel dil	72
2	Dünya dili	60
3	Uluslararası dil	52
4	Ortak iletişim dili	40
5	Kullanımı en yaygın dil	37
6	En çok gereksinim duyulan dil	35
7	İngilizce	32
8	En geçerli dil	25
9	Dillerin tek çatı altında birleşmesi	17
10	Ortak semboller bütünü	9
11	Güçlü ülkelerin egemen dili	8
12	Anadilin karşısındaki tehlike	1
13	Tek tip dil	1
14	Dil emperyalizmi	1
	Görüşler Toplamı	390

“Küresel dil” kavramına *evrensel dil anlamını* yükleyen öğrencilerden biri:

“Küresel dil deyince aklıma evrensel dil geliyor. Dünya genelinde kabul edilen ve insanların ortak kullandığı dil.”

şeklinde görüşünü dile getirirken bir başka öğrenci de:

“Evrensel dil olarak anlıyorum. Artık herkesin birbiriyle bir sebepten iletişime geçmesi gerekiyor. Buna benzer nedenlerden dolayı küresel bir dil kullanılıyor.”

sözleriyle bu görüşü paylaşmaktadır. “Küresel dil” e *ortak dil* anlamını yükleyen öğrencilerden biri:

“Tüm dünyanın ortak dili olduğunu anlıyorum. Bence her ülke için ortak dil olmalı. Bu dil şu anda İngilizce ama umarım ilerde Türkçe olur.”

şeklinde görüşünü dile getirmektedir. Aynı görüşü paylaşan bir başka öğrenci bu sözlere ek olarak *küresel dil, ortak dil, İngilizce* arasında bir ilişki kurmaktadır:

“Bir araya gelen farklı kültürlerden insanların anlaşabileceği ortak dili bulmalarıdır. Siyasal, ekonomik vb. nedenlerden dolayı bu dil İngilizce olarak kabul edilmektedir.”

Aynı ilişkiyi bir başka öğrencinin daha net olarak şu sözlerle dile getirdiği görülmektedir:

“Küresel dil ifadesinden, dünyadaki bütün ülkelerde geçerliliği olan bir dili anlıyorum. Yani, bence İngilizce küresel dildir.”

“Küresel dil” olarak algıladıkları İngilizceyi *anadilin karşısındaki tehlike* olarak gören öğrencilerden biri bu görüşünü şu sözlerle dile getirmektedir:

“Küresel dil, tüm dünyanın ortak bir dilin kurallarına bağlı kalarak kendini ifade etmesi ve bunun sonucunda kendi dilini özünden ayırarak ona yeni anlamlar yüklemesidir. Yani ana dilini bir anlamda kaybetmez.”

Bu görüşe paralel bir görüş sunan bir başka öğrenci ise yaşanan durumdan duyduğu rahatsızlığı şu sözlerle dile getirmektedir:

“Bence küreselleşme devam ettikçe herkes öz dilini yitirecek ve İngilizce bütün dillerin anası olacak (maalesef).”

3.2. Küresel dile gereksinim olduğunu düşünüyor musunuz?

Öğrencilere ikinci olarak “Küresel dile gereksinim olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Soruya verilen yanıtlara ilişkin bulgular Tablo 7.a.’da yer almaktadır.

Tablo 7.a. Öğrencilerin gereksinim boyutunda küresel dile bakış açıları

Küresel dile gereksinim var mı?	f	(%)
Evet	264	78.57
Hayır	72	21.43
Toplam	336	100.00

Tablo 7.a.’da görüldüğü üzere “Küresel dile gereksinim olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin %78.57’si “Evet”, %21.43’ü “Hayır” yanıtını vermiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin küresel dile gereksinim olduğu düşüncesinde yoğunlaştıklarını göstermektedir. Verilen yanıtlar bölüm değişkeni açısından değerlendirildiğinde elde edilen bulgular Tablo 7.b.’de yer almaktadır.

Tablo 7.b. Bölüm değişkeni açısından küresel dile bakış

Bölümler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Yabancı Diller Eğitimi	230	81.56	52	18.44	282	100.00
Türk Dili ve Edebiyatı	34	62.96	20	37.04	54	100.00

Tablo 7.b.’de görüldüğü üzere “Küresel dile gereksinim olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna Yabancı Diller Eğitimi Bölümü’ndeki öğrencilerin % 81.56’sı (230) “Evet”, %18,44’ü (52) “Hayır” yanıtını vermiştir. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin ise %62.96’sının (34) “Evet”, % 37,04’ünün (20) ise “Hayır” yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında küresel dile gereksinim olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında Yabancı Diller Eğitimi Bölümü’nün ilk sırayı aldığı görülmektedir. Aynı soruya verilen yanıtlar Yabancı

Diller Eğitimi Bölümü'ne bağlı programlar açısından değerlendirildiğinde elde edilen sonuçlar Tablo 7.c.'de yer almaktadır.

Tablo 7.c. Program değişkeni açısından küresel dile bakış

Bölümler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
İngilizce	180	87.38	26	12.62	206	100.00
Almanca	24	60.00	16	40.00	40	100.00
Fransızca	26	72.22	10	27.78	36	100.00

Tablo 7.c.'de görüldüğü üzere "Küresel dile gereksinim var mı?" sorusuna İngilizce Öğretmenliği Programı'na kayıtlı öğrencilerin % 87.38'i (180) "Evet", % 12,62'si (26) "Hayır"; yanıtını verirken Almanca Öğretmenliği Programı'na kayıtlı öğrencilerin % 60'ı (24) "Evet", 40'ı (16) "Hayır", Fransızca Öğretmenliği Programı'na kayıtlı öğrencilerin ise %72.22'sinin (26) "Evet", %27.78'inin "Hayır" yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında küresel dile gereksinim olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında İngilizce Öğretmenliği Programı'nın ilk sırayı aldığı görülmektedir.

Aynı soruya verilen yanıtlar cinsiyet değişkeni açısından değerlendirildiğinde elde edilen sonuçlar Tablo 7.d.'de yer almaktadır.

Tablo 7.d. Cinsiyet değişkeni açısından küresel dile bakış

Cinsiyet	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Kız	214	82.31	46	17.69	260	100.00
Erkek	54	71.05	22	28.95	76	100.00

Tablo 7.d.'de görüldüğü üzere "Küresel dile gereksinim var mı?" sorusuna, araştırmaya katılan kız öğrencilerin %82.31'i (214) "Evet", %17.69'u (46) "Hayır", erkeklerin ise %71.05'inin (54) "Evet" %28.95'inin (22) "Hayır" yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında küresel dile gereksinim olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında kız öğrencilerin ilk sırayı aldığı görülmektedir.

3.3. Küresel dile gereksinim olduğu düşüncesine sizi yönelten nedenler nelerdir?

Tablo 8'de görüldüğü gibi bu soruya, öğrencilerin 82'si "Uluslararası iletişim kolaylaşır", 65'i "Uluslararası iletişim hızlanır", 59'u "Uluslararası iletişimde dilden kaynaklanan yanlış anlamalar yok olur", 41'i "Uluslararası iletişimde birden fazla dil bilme zorunluluğu ortadan kalkar", 37'si "Dünya üzerindeki kültürler birbirine yaklaşır", 30'u "Bilimde daha hızlı ilerleme sağlanır", 25'i "Bilimsel ve teknolojik

alandaki gelişmeler, yenilikler daha hızlı izlenir”, 23’ü “İnsanlar en az bir dili her yönüyle kullanabilir duruma gelirler”, 16’sı “Dünya üzerindeki her insanla iletişim kurulabilir”, 14’ü “Bilgi alışverişi artar”, 12’si “Ticaret olanakları artar”, 9’u “Dünyayı tehdit eden sorunların çözümü kolaylaşır”, 2’si “Turizm canlanır”, 1’i “Dil öğrenmeye harcanan paradan ve zamandan kazanç sağlanır”, 1’i “Dünya üzerindeki bütün sınırlar kalkar” gibi yanıtlar vermişlerdir. Verilen yanıtlara bakıldığında öğrencilerin küresel dilin; “uluslararası iletişim”, “bilimsel gelişme ve ilerleme” ve “bireysel boyutlarda” getirileri üzerinde durdukları, küresel dili yaşıyan sorunları çözecek “sihirli bir güç” gibi gördükleri dikkat çekmektedir.

Tablo 8. Küresel dile duyulan gereksinimin nedenleri

Küresel bir dile gereksinim vardır. Çünkü küresel dil ile:	f
1 Uluslararası iletişim kolaylaşır.	82
2 Uluslararası iletişim hızlanır.	65
3 Uluslararası iletişimde dilden kaynaklanan yanlış anlamalar yok olur.	59
4 Uluslararası iletişimde birden fazla dil bilme zorunluluğu ortadan kalkar.	41
5 Dünya üzerindeki kültürler birbirine yaklaşır.	37
6 Bilimde daha hızlı ilerleme sağlanır.	30
7 Bilim ve teknolojideki gelişmeler, yenilikler daha hızlı izlenir.	25
8 İnsanlar en az bir dili her yönüyle kullanabilir duruma gelirler.	23
9 Dünya üzerindeki her insanla iletişim kurulabilir.	16
10 Bilgi alışverişi artar.	14
11 Ticaret olanakları artar.	12
12 Dünyayı tehdit eden sorunların çözümü kolaylaşır.	9
13 Turizm canlanır.	2
14 Dil öğrenmeye harcanan paradan ve zamandan kazanç sağlanır.	1
15 Dünya üzerindeki bütün sınırlar kalkar.	1
Görüşler Toplamı	404

Küresel dilin uluslararası iletişimi kolaylaştırıcı etkisine vurguda bulunan öğrencilerden biri bu konudaki düşüncelerini şu sözlerle dile getirmektedir:

“Dünya üzerinde herhangi bir yere gittiğimizde, gereksinimlerimiz için ve doğamız gereği oradaki insanlarla iletişim kurmamız gerekecektir. Bu durumda iki taraf da ortak bir dil konuşabilmelidir. Uluslararası konferanslarda farklı ırklardaki, dillerdeki insanların tek bir dil üzerinden anlaşmaları olayı daha anlaşılır kılacaktır. Farklı ülkelere gittiğimizde ise bir küresel dil olması bence çok yararlı. Her gittiğimiz veya gideceğimiz ülkenin dilini öğrenemezsiniz. Öğrenemezseniz de o insanlarla nasıl anlaşacaksınız?”

Dünya üzerindeki dilleri ayrı ayrı öğrenmektense tek dili öğrenmenin daha mantıklı olduğunu düşünen bu öğrencinin görüşlerini bir başka öğrenci şu sözleriyle paylaşmaktadır:

“Bu durum genellikle yurtdışı tecrübesi yaşayınca anlaşılıyor. Her ülkenin dilini öğrenmek gibi bir durum ütopyik olduğu için çoğunluğun konuştuğu bir dil olması iyidir. Eğer küresel bir dil olmasaydı birçok insan farklı konuşurdu.

Dolayısıyla, iletişim meydana gelmezdi. Bilim bile farklılık gösterirdi. Artık ister istemez dünya rengarenk bir köy halini aldı. Küresel sorunların çözümü için iletişimsizlik sorunu olmamalı. Her dili öğrenemeyiz ama ortak bir dil ile her ülkede iletişim kurmak mümkün.”

Küresel dilin iletişimi kolaylaştırma ve hızlandırma boyutunda bir gereksinim haline geldiğini vurgulayan öğrencilerden biri bu konudaki görüşlerini şu sözlerle dile getirmektedir:

“Küresel dil verimli iletişimi sağlar. İnsanlar arasındaki iletişim arttıkça, ilişkiler düzelecektir. Ne dediğini anlamadığımız biriyle iyi geçinmek biraz zor. İnsanların gittikleri her yerde kendilerini ifade etmelerine olanak sağlar. Dünyanın her hangi bir yerine gittiğimizde iletişim sağlayabilmemiz için dile gerek vardır. Yani hem kendimizi anlatmak hem karşıdakini anlamak açısından önemlidir. Küresel bir dille iletişim her ülkeden, her dilden, her ırktan insanla mümkün hale gelir. Çünkü iletişim artık sınır tanımıyor ve doğru iletişime geçebilmek için her iki tarafın da bildiği bir dil gerekli. Dünyada sadece tek dil kullanılmadığı gibi pek çok dil var. Ama dünyada herhangi bir insanla anlaşma için ortak dilin olması gerekir. Ortak dil ne kadar yaygın ise ve bu dili biliyorsa küresel dünyanın hangi konumunda olursak olalım işimizi çok kolaylaştırır.”

Küresel dilin bilimsel gelişmeye katkısından dolayı gereksinim haline geldiğini vurgulayan öğrenciler özellikle bilimsel gelişmeleri yakından izlemede küresel dilin sağlayacağı kolaylıklara dikkat çekmektedirler:

“Dünyadaki çoğunluğun anlaşabileceği ortak bir dilin olması birçok şeyi kolaylaştırabilir. Çünkü dünya üzerindeki gelişmelerden bir şekilde herkesin haberdar olması, güncel önemli gelişmeleri takip edebilmesi gerekir. Bunun için bir yenilikten gidip de Çince öğrenerek haberdar olamayız. İşin en kolayını onlar ortak dile çevirir biz de öğreniriz.”

3.4. Sizce İngilizce küresel bir dil midir?

Tablo 9.a. İngilizcenin küresel dil olduğu görüşüne katılma durumu

İngilizce küresel bir dil midir?	f	(%)
Evet	282	83.93
Hayır	54	16.07
Toplam	336	100.00

Tablo 9.a'da görüldüğü üzere “İngilizce küresel bir dil midir?” sorusuna öğrencilerin % 83.93’ünün “Evet”, %16.07’sinin “Hayır” yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında İngilizcenin küresel dil olduğu görüşünün öğrenciler tarafından büyük oranda benimsendiği görülmektedir.

Aynı soruya verilen yanıtlar bölüm değişkeni açısından değerlendirildiğinde elde edilen sonuçlar Tablo 9.b.’de görülmektedir.

Tablo 9.b. Bölüm değişkeni açısından İngilizcenin küresel dil olduğu görüşüne katılma durumu

Bölümler	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Yabancı Diller Eğitimi	234	82.98	48	17.02	282	100.00
Türk Dili ve Edebiyatı	48	88.89	6	11.11	54	100.00

Tablo 9.b.'de görüldüğü üzere "İngilizce küresel bir dil midir?" sorusuna Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'ndeki öğrencilerin %82.98'i (234) "Evet", %17,02'si (48) "Hayır", Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin ise %88.89'unun (48) "Evet", %11.11'inin (6) ise "Hayır" yanıtını verdikleri görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında İngilizcenin küresel bir dil olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün ilk sırayı aldığı dikkat çekmektedir.

Bu bağlamda, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'ne bağlı programlar açısından kendi içinde bir değerlendirme yapıldığında elde edilen sonuçlar Tablo 9.c.'de görülmektedir.

Tablo 9.c. Program değişkeni açısından İngilizcenin küresel dil olduğu görüşüne katılma durumu

Yabancı Diller Eğitimi	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
İngilizce	180	87.38	26	12.62	206	100.00
Almanca	28	70.00	12	30.00	40	100.00
Fransızca	26	72.22	10	27.78	36	100.00

Tablo 9.c.'de görüldüğü üzere "İngilizce küresel bir dil midir?" sorusuna İngilizce Öğretmenliği Programı'na kayıtlı öğrencilerin %87.38'i (180) "Evet", %12,62'si (26) "Hayır", Almanca Öğretmenliği Programı'na kayıtlı öğrencilerin %70'i (28) "Evet", %30'u (12) "Hayır" Fransızca Öğretmenliği Programı'na kayıtlı öğrencilerin ise %72.22'sinin (26) "Evet", %27.78'inin "Hayır" yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında İngilizcenin küresel bir dil olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında İngilizce Öğretmenliği Programı'nın ilk sırayı aldığı görülmektedir. Aynı soruya verilen yanıtlar cinsiyet değişkeni açısından değerlendirildiğinde elde edilen sonuçlar Tablo 8.d.'de görülmektedir.

Tablo 9.d. Cinsiyet değişkeni açısından İngilizcenin küresel dil olduğu görüşüne katılma durumu

Cinsiyet	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Kız	224	86.15	36	13.85	260	100.00
Erkek	58	76.31	18	23.69	76	100.00

Tablo 9.d.'de görüldüğü üzere “İngilizce küresel bir dil midir?” sorusuna araştırmaya katılan kız öğrencilerin %86.15’i (224) “Evet”, %13.85’i (36) “Hayır”; erkeklerin ise %76.31’i (58) “Evet”, %23.69’u (18) “Hayır” yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında İngilizcenin küresel bir dil olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında kız öğrencilerin ilk sırayı aldığı görülmektedir.

3. 5. Sizi İngilizcenin küresel dil olduğu düşüncesine yönelten nedenler nelerdir?

Tablo 10. Öğrencilerin İngilizceyi küresel dil olarak görme nedenleri

İngilizce küresel bir dildir. Çünkü:	f
Dünyada en geniş coğrafyada kullanılan dildir.	92
Dünya üzerinde en fazla konuşulan dildir.	85
Bütün dünyada iletişimin en kolay sağlandığı dildir.	70
Dünya genelinde en geçerli ve kabul gören dildir.	63
Anadilinden sonra öğretilen ikinci dildir.	59
Bütün dünyada öğrenilmesi zorunlu olan dildir.	57
Bilim ve teknolojinin üretildiği dildir.	52
Kitle iletişim araçlarının ortak dilidir.	48
Bilişim sektörünün dilidir.	41
Siyasi ve ekonomik gücün dilidir.	40
Bilenin dünyanın her yerinde iş bulacağı, bilmeyenin işsiz kalacağı dildir.	26
Görüşler Toplamı	633

Tablo 10’da görüldüğü üzere İngilizcenin küresel dil olduğu düşüncesine yönelten nedenler arasında öğrencilerin 92’si “Dünyada en geniş coğrafyada kullanılmasını” göstermektedir. Bu gerekçeyi İngilizcenin; “Dünya üzerinde en fazla konuşulan dil” (85), “Bütün dünyada iletişimin en kolay sağlandığı dil” (70), “Dünya genelinde en geçerli ve kabul gören bir dil” (63), “Anadilinden sonra öğretilen ikinci dil”(59), “Bütün dünyada öğrenilmesi zorunlu olan dil”(57), “Bilim ve teknolojinin üretildiği dil” (52),“Kitle iletişim araçlarının ortak dili” (48), “Bilişim sektörünün dili” (41), “Siyasi ve ekonomik gücün dili” (40), “Bilenin dünyanın her yerinde iş bulacağı, bilmeyenin işsiz kalacağı dil” (26) gibi nedenler izlemektedir.

İngilizceye “en”lerle dolu anlamlar yükleyen ve aslında pek çok nedeni bir arada sunan öğrencilerden biri bu konudaki düşüncelerini şu sözlerle dile getirmektedir:

“Dünya genelinde en geçerli dil. Çünkü insanlar yabancı oldukları yerde iletişim dili olarak İngilizceyi kullanıyor. Alman bir turistle karşılaştığımızda bile anlamadığımızda direk İngilizce konuşarak anlaşıyorsunuz. Türkiye’de ve de dünya da en yaygın ve en çok konuşulan dil olması nedeniyle İngilizce küresel bir dildir.Hemen hemen her ülkede yadsınmayacak sayıda insan bu dili konuşmaktadır. Dünyada ortak olarak en çok konuşulan dil. Çünkü biz Türkiye olarak bile Türkçeden çok İngilizceye ağırlık veriyoruz. Dünya çapında anadilinin yanı sıra ilk öğrenilmesi şart olan bir dildir İngilizce.”

“Anadilinden sonra öğretilen ikinci dil” ve “Bütün dünyada öğrenilmesi zorunlu olan dil” şeklinde nedenlerini sunan bir öğrenci bu konudaki görüşlerini şu şekilde dile getirmektedir:

“Tüm dünyada her alanda ihtiyaç haline gelen bir dil. Eğitiminin en fazla verildiği dil. Neredeyse bütün ülkelerde ikinci dil olarak öğretilen dildir. Çünkü birçok ülkede yabancı dil olarak okutuluyor. Madem İngilizce ortak dil olma yolunda seçilmiş, bu yüzden de okutulmayan ülkelerde de okutulmalı. İnsanlar İngilizceyle her yerde kolayca iletişim sağlayabiliyor. Ülkemize baktığımızda dördüncü sınıftan itibaren öğretilen yabancı dil İngilizcedir. Diğer ülkelerde de ikinci dil olarak İngilizce bilenlerin sayısının diğer dilleri bilenlerin sayısından fazla olduğunu düşünüyorum.”

Bir başka öğrenci ise İngilizcenin küresel dil olarak kendini kabul ettirmesinin nedenleri üzerinde dururken bu durumun İngilizcenin dilsel gücünden değil, Amerika ve İngiltere'nin ekonomik gücünden kaynaklandığını şu sözlerle dile getirmektedir:

“Aslında tam katılmamakla birlikte şu anda apaçık kendini küresel bir dil olarak gösteriyor ve konuşuluyor. Bence küresel olması dilin kendi zenginliğinden değil de yüzyıllardır İngilizlerin yapmış olduğu sömürgeleştirmeden kaynaklanıyor. Dünyada iktidar güç Amerika ve İngiltere'dir. Bu bakımdan kendi dillerinin kullanımını artırmışlardır.”

İngilizcenin sömürge düzeninin dili olduğu yönündeki görüşü paylaşan bir öğrenci İngilizcenin bilim ve teknolojinin ortak dili haline geldiğine şu sözleriyle dikkat çekmektedir:

“İngilizce, şu an dünyada en çok kullanılan dildir. İngiltere ve ABD, sömürgeleri aracılığıyla dünyanın pek çok yerine bu dili yaymış ve kullanılmasını sağlamıştır. Bilim bile bu dil üzerinden yapılıyor. En azından bilimsel makaleler bilgisayar yazılımı ve programları bu dilde yazılmakta ve geliştirilmekte. Makalelerin, ürünlerin İngilizce anlatılması onu ortak bir dil haline getirmiştir. Çünkü dünyanın birçok yerinde kullanım alanı geniş. Dünyada bilim ve teknolojinin çok ilerlemesi ve bu gücü elde tutan bazı süper güçlerin İngilizceyi kullanması nedeniyle İngilizce küresel bir dil haline almıştır.”

İngilizcenin yaşamın her anında bizimle olduğu ve yaşamımızın bir parçası haline geldiğini vurgulayan bir öğrenci ise bilişim sektöründeki İngilizce egemenliğini şu sözlerle vurgulamaktadır:

“Zaten gelişmekte olan sektörlerden bilişim sektörünün (bilgisayar-internet) kullanmakta oldukları dil (ya da makine dili) İngilizcedir. İngilizce çok yaygın kullanılan bir dil. Zaten teknoloji İngilizce diyebiliriz. Bilgisayarlar, internet vs. kendi ülkemizde bile bir şeyleri anlamak için İngilizceye ihtiyaç duyuyoruz. Dünyanın neresine gitsek İngilizce konuşan insanlara rastlayabiliriz. Bugün kullandığımız bilgisayarlarımızın programları dahi İngilizce. Çocuklarımızın oynadığı bilgisayar oyunlarının kuralları da İngilizce. İngilizce bu şekilde yaygınlaşıyor ve küresel bir dil haline geliyor. Bütün iletişim araçlarında ve aletlerinde, sokakta her yerde okulda bile karşımıza İngilizce çıkmakta.”

Sunulan görüşler gözden geçirildiğinde, öğrencilerin dünyada yaşanan sorunları özecek “sihirli bir güç” olarak gördükleri küresel dilin (Tablo 8) aslında İngilizce

olduğu ortaya çıkmaktadır. Yine dile getirilen görüşler irdelendiğinde öğrencilerde “İngilizce olmazsa olmaz” şeklinde bir anlayışın kökleşmeye başladığı gözlenmektedir. “İngilizce bilmeyeni dövüyorlar.” şeklinde sözlerine başlayan bir öğrenci bu durumu açıkça ifade ederken aynı zamanda İngilizce öğrenme zorunluluğundan duyduğu rahatsızlığa da dikkat çekmektedir:

“Tabiri caizse İngilizce bilmeyeni dövüyorlar. İngilizce bilmeyene iş yok. Hangi bölümden mezun olursan ol İngilizce bilmek zorunluluk. Ülkemizde bu bariz bir şekilde görünüyor. İngilizce bilmeyen hangi dalda olursa olsun işini yapamaz imajı var. Her alanda İngilizce ana dilden sonraki akla gelen ilk dil. Çünkü artık İngilizce öğrenmek insanların isteğine bağlı değil. Öyle ya da böyle öğrenmek zorunda bırakılıyor!”

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ve Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencilerinin “küresel dil” kavramına ilişkin algı ve görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

“Küresel dil kavramından ne anlıyorsunuz?” sorusuna öğrencilerin 72’si evrensel dil, 60’i dünya dili, 52’si uluslararası dil, 40’i ortak iletişim dili, 37’si kullanımı en yaygın dil, 35’i en çok gereksinim duyulan dil, 32’si İngilizce, 25’i en geçerli dil, 17’si dillerin tek çatı altında birleşmesi, 8’i ortak semboller bütünü, 1’i güçlü ülkelerin egemen dili, 1’i anadilin karşısındaki tehlike, 1’i tek tip dil, 1’i dil emperyalizmi şeklinde yanıt vermişlerdir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ve Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencilerinin “küresel dil” kavramına “evrensel dil, dünya dili, uluslararası dil, ortak iletişim dili, kullanımı en yaygın dil, en çok gereksinim duyulan dil” şeklinde anlamlar yükledikleri dikkat çekmektedir.

“Küresel dile gereksinim olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin %78.57’si “Evet”, %21.43’ü “Hayır” yanıtını vermiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin küresel dile gereksinim olduğu düşüncesinde yoğunlaştıklarını göstermektedir.

Verilen yanıtlar bölüm değişkeni açısından değerlendirildiğinde; Yabancı Diller Eğitimi Bölümü’ndeki öğrencilerin % 81.56’sının (230) “Evet”, %18,44’ünün (52) “Hayır”, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin ise %62.96’sının (34) “Evet”, % 37,04’ünün (20) “Hayır” yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, küresel dile gereksinim olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında Yabancı Diller Eğitimi Bölümü’nün ilk sırayı aldığı görülmektedir.

Verilen yanıtlar Yabancı Diller Eğitimi Bölümü’ne bağlı programlar açısından kendi içinde değerlendirildiğinde; İngilizce Öğretmenliği Programı’na kayıtlı öğrencilerin % 87.38’inin (180) “Evet”, % 12,62’sinin (26) “Hayır”; Almanca Öğretmenliği Programı’na kayıtlı öğrencilerin % 60.00’inin (24) “Evet”, 40,00’inin (16) “Hayır” ve Fransızca Öğretmenliği Programı’na kayıtlı öğrencilerin %72.22’sinin (26)

“Evet”, %27.78’inin “Hayır” yanıtını verdikleri görülmektedir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde küresel dile gereksinim olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında İngilizce Öğretmenliği Programı’nın ilk sırayı aldığı görülmektedir.

Verilen yanıtlar cinsiyet değişkeni açısından değerlendirildiğinde; kız öğrencilerin % 82.31’inin (214) “Evet”, % 17.69’unun (46) “Hayır”, erkeklerin ise %71.05’inin (54) “Evet” % 28.95’inin (22) “Hayır” yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde küresel dile gereksinim olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında kız öğrencilerin ilk sırayı aldığı dikkat çekmektedir

“Küresel dile gereksinim olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna verilen “Evet” yanıtının nedenleri sorgulandığında Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı ve Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencilerinin 82’sinin “Uluslararası iletişim kolaylaşır”, 65’inin “Uluslararası iletişim hızlanır”, 59’unun “Uluslararası iletişimde dilden kaynaklanan yanlış anlaşmalar ortadan kalkar”, 41’inin Uluslararası iletişimde birden fazla dil bilme zorunluluğu ortadan kalkar”, 37’sinin “Dünya üzerindeki kültürler birbirine yaklaşır”, 30’unun “Bilimde daha hızlı ilerleme sağlanır”, 25’inin “Bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmeler, yenilikler daha hızlı izlenir”, 23’ünün “İnsanlar en az bir dili her yönüyle kullanabilir duruma gelir”, 16’sının “Dünya üzerindeki her insanla iletişim kurulabilir”, 14’ünün “Bilgi alışverişi artar”, 12’sinin “Ticaret olanakları artar”, 9’unun “Dünyayı tehdit eden sorunların çözümü kolaylaşır”, 2’sinin “Turizm canlanır”, 1’inin “Dil öğrenmeye harcanan paradan ve zamandan kazanç sağlanır”, 1’inin “Dünya üzerindeki bütün sınırlar kalkar” nedenler sundukları görülmektedir.

Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde küresel dile duyulan gereksinimin nedenlerinin “uluslararası iletişimi kolaylaştırma, hızlandırma, iletişimde dilden kaynaklanan yanlış anlaşmaları yok etme, iletişimde birden fazla dil bilme zorunluluğunu ortadan kaldırma, dünya üzerindeki kültürleri birbirine yaklaşırma, bilimde daha hızlı ilerleme sağlama, bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmeleri, yenilikleri daha hızlı izleyebilme başlıkları altında toplandığı dikkat çekmektedir.

“İngilizce küresel bir dil midir?” sorusuna öğrencilerin % 83.93’ünün “Evet”, % 16.07’sinin “Hayır” yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında İngilizcenin küresel dil olduğu görüşünün öğrenciler tarafından büyük oranda benimsendiği görülmektedir.

Verilen yanıtlar bölüm değişkeni açısından değerlendirildiğinde; Yabancı Diller Eğitimi Bölümü’ndeki öğrencilerin %82.98’i (234) “Evet”, %17.02’si (48) “Hayır”, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerinin ise %88.89’unun (48) “Evet”, %11.11’inin (6) “Hayır” yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında İngilizcenin küresel bir dil olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nün ilk sırayı aldığı dikkat çekmektedir.

Aynı soruya verilen yanıtlar Yabancı Diller Eğitimi Bölümü'ne bağlı programlar açısından kendi içinde değerlendirildiğinde İngilizce Öğretmenliği Programı'na kayıtlı öğrencilerin % 87.38'i (180) "Evet", % 12.62'si (26) "Hayır"; Almanca Öğretmenliği Programı'na kayıtlı öğrencilerin % 70'i (28) "Evet", 30'u (12) "Hayır" ve Fransızca Öğretmenliği Programı'na kayıtlı öğrencilerin %72.22'si (26) "Evet", %27.78'i "Hayır" yanıtını vermiştir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında İngilizcenin küresel bir dil olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında İngilizce Öğretmenliği Programı'nın ilk sırayı aldığı görülmektedir.

Aynı soruya verilen yanıtlar cinsiyet değişkeni açısından değerlendirildiğinde kız öğrencilerin %86.15'i (224) "Evet", %13.85'i (36) "Hayır"; erkeklerin ise %76.31'inin (58) "Evet", %23.69'unun (18) "Hayır" yanıtı verdikleri görülmektedir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında İngilizcenin küresel bir dil olduğu görüşünü benimseyen öğrenci sayısında kız öğrencilerin ilk sırayı aldığı görülmektedir.

İngilizcenin küresel dil olduğu düşüncesine yönelten nedenler sorgulandığında öğrencilerin 92'si "Dünyada en geniş coğrafyada kullanılmasını" göstermektedir. Bu gerekçeyi İngilizcenin; "Dünya üzerinde en fazla konuşulan dil" (85), "Bütün dünyada iletişimin en kolay sağlandığı dil"(70), "Dünya genelinde en geçerli ve kabul gören bir dil (63), "Anadilinden sonra öğretilen ikinci dil"(59), "Bütün dünyada öğrenilmesi zorunlu olan dil" (57), "Bilim ve teknolojinin üretildiği dil" (52), "Kitle iletişim araçlarının ortak dili" (48), "Bilişim sektörünün dili" (41), "Siyasi ve ekonomik gücün dili" (40), "Bilenin dünyanın her yerinde iş bulacağı, bilmeyenin işsiz kalacağı dil" (26) olması gibi nedenler izlemektedir.

Bu kapsamda, araştırma bulgularıyla benzerlik gösteren çalışmalardan biri Demiray (2006) tarafından yapılmıştır. *Küreselleşmenin Türkiye'de Meydana Getirdiği Sosyo Kültürel Değişikliklerin Günlük Hayattaki İzlerinin 18-25 Yaş Arası Gençler Üzerinde Sosyal Antropolojik Açısından İncelenmesi* adlı çalışmada üniversite öğrencilerinden küreselleşme kapsamında görüş alınmıştır. Alınan görüşlerin değerlendirilmesi sonucunda İngilizcenin bugünkü konuma gelmesine neden olarak; dünyanın en gelişmiş ülkelerinin dillerinin, bilimsel ve teknolojik çalışmaların ve buna paralel olarak oluşan terimlerin İngilizce olmasını, İngiltere'nin tarih boyunca izlediği sömürgecilik politikalarının sonucu olarak kendi dilini sömürgelelerine ve bu yolla dünyaya yaymasını göstermişlerdir.

Bilginin ve teknolojinin akıl almaz bir hızla geliştiği, toplumlar arasında etkileşimin arttığı, sınırların kalktığı yüzyılda gelişmeleri izleyebilmek, çağın gerisinde kalmamak için en az bir yabancı dil bilmek zorunluluk haline gelmiştir. Yabancı dil bu anlamda önemli bir araç konumundadır. Günümüzde yabancı dilin araç olmaktan çok yaşamın tek amacı haline geldiği, yabancı dile her kapıyı açabilecek sihirli bir anahtar gözüyle bakılmaya başlandığı, kendi dilimizi daha iyi öğrenmek için gösterilmeyen özen ve çabanın, harcanmayan zaman ve birikimin yabancı dil öğrenmeye yöneldiği acı bir gerçektir olarak gözlenmektedir. Yabancı dil her kapıyı açan maymuncuk, anadili ise bir işe yaramayan küflü bir anahtar şeklinde algılanmaya başlanmıştır (Mengi, 1987: 42). Bu durum, araştırma bulgularında da kendini göstermektedir. Kendi dilini

ikinci sınıf, yetersiz bir iletişim aracı olarak gören bir neslin yetişmesi oldukça düşündürücüdür. Böyle bir bakış açısına sahip gençlerden kendi diline ve kültürüne, anadiline saygı duyması beklenemez. Yabancı dil ne kadar önemli olursa olsun, insanın anadilinin daha önemli olduğu bilincinin yerleştirilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir (Kavcar, 1998: 7).

Yabancı dil öğrenmenin kendi dilimizi bir tarafa atmak olmadığı (Demiray, 2006:147), anadilinin ulusun temeli olduğu bilincinin zaman geçirilmeden öncelikle çocuklara ve gençlere kazandırılması gerekmektedir. Dilimize giren yabancı kökenli sözcüklerin vereceği zarar göz önünde bulundurulmalı, anadilinin kendi öz kaynaklarından derlenmiş ya da oluşturulmuş sözcükleri, "koruyucu aşı" anlayışı ile ve zamanında anadilinin genel sözcük dağarcığına aktararak yabancı kökenli sözcükleri engelleme yoluna gidilmeli (Başkan, 1977: 641), anadilimizin küresel dil potasında erimesi tehlikesinin önüne geçilmelidir.

Yerelden küresele doğru hızlı bir geçişle birlikte konu, sorun, çözüm, değer, dil gibi pek çok olguya yerelden çok küresel olarak yaklaşılmaya başlanması, küresel ve yerel değerlerin dikkatle gözden geçirilmesi, küresel fırtınadan öncelikli olarak korunması gereken yerel değerlerin belirlenmesi konusunu gündeme getirmiştir. Yerel kültürlerden bağları koparmadan nasıl dünya vatandaşı olunacağı, ulusal ve uluslararası yaşamda etkinliğin nasıl sağlanacağı sorularına cevap aranması, "küryerel" e giden yolun araştırılması zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır (Akçay, 2003: 32). Bu bağlamda küresel sürece uyum sağlayacak, yeni tutum ve değerlerle donatılmış bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir, eğitime büyük sorumluluk düşmektedir (Tezcan, 2002: 42).

Yaşanan küresel gelişmelerin farkında olan, küreselin ve ulusalın ayırımını çok iyi yapabilen, ulusal değerlerini özümseyen ve onlara sahip çıkan, dilini, kültürünü, bizi biz yapan değerleri her ne şekilde olursa olsun ikinci plana atmayan, dilin ulusal varlıkla eşdeğer olduğu bilincini taşıyan, atalarından kalan bu kutsal emaneti geleceğe taşıyabilen, diliyle, kültürüyle, değerleriyle her zaman gurur duyan, ihtiyaç duyduğu gücün damarlarındaki asil kanda olduğunu bilen gençlerin yetiştirilmesi için zaman geçirilmeden çocuklara ve gençlere yönelik ciddi bir eğitim programının geliştirilmesi ve uygulamaya konulması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- AKÇAY, R.C. (2003). "Küreselleşme, Eğitimsel Yoksunluk ve Yetişkin Eğitimi". *Milli Eğitim Eğitim-Kültür-Sanat Dergisi*, 159, s.29-40. Ankara.
- AKTAN, C. (2003). *Modernite'den Postmodernite'ye Değişim*. Çizgi Kitabevi. Konya.
- BAŞKAN, Ö. (1977). "Yabancı Dilin Anadiline Etkisi". *Türk Dili Dergisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Aralık 315, s.636-641. Ankara.
- BOZKURT, V. (2000). "Küreselleşme Kavramı, Gelişim Yaklaşımları". www.isguc.org/memet2.htm (E- dergi). 2 (1). Erişim tarihi: 25.07.2008.
- DEMİRAY, F. (2006). "Küreselleşmenin Türkiye'de Meydana Getirdiği Sosyo Kültürel Değişikliklerin Günlük Hayattaki İzlerinin 18-25 Yaş Arasındaki Gençler Üzerinde Sosyal Antropolojik Açından İncelenmesi". *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

- D.T.P. (1995). *Dünyada Küreselleşme ve Bölgesel Bütünleşmeler*. Ankara.
- FRİEDMAN, T. (2003). "Küreselleşmenin Geleceği". Boyner Yayınları. İstanbul.
- GELEKÇİ, C. (2005). "Türk Aydınının Küreselleşme Sürecine Bakışı". *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2, s.91-112.
- GÜRDAL, O. (1991). "Enformasyon: Terminolojik Bir Yaklaşım". *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 5 (3), s.116-121.
- KAVCAR, C. (1998) "Türkçe Eğitimi ve Sorunlar". *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, 65, s.5-18.
- MENGI, M. (1987). "Üniversitemizde Anadili Öğretimine İlişkin Sorunlar". *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), s.39-44.
- MİLES, M. B., E HUBERMAN. (1994). *An Expanded Sourcebook Qualitative Data Analysis. Thousand Oaks*. Sage Publications. California, USA.
- İŞERİ, E. (2005). "Küresel Kültürün Simgesi Olan McDonald's'ın Yerel Kültürlere Etkileri". *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli.
- KAPLAN, M. (1996). "Türk Dili". *Milli Eğitim Dergisi*, 129. Ankara.
- ÖZKAN, F., M. BAĞDAGÜL (2004). "Yabancı Dillerin Türkçenin Sözdizimine Etkisi". *Bilig*, 30, s.95-139.
- ROBERTSON, R. (1999). *Küreselleşme*. Bilim ve Sanat Yayınları, 280. Ankara.
- SAVAŞLAR, Z. (2007). "Küreselleşme ve Sosyal Boyutu". *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- SEYFİ, T. (2006). "Küreselleşme-Kültür İlişkinin Eğitim Örgütlerini Etkileme Biçimleri (Kayseri Örneği)". *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- ŞAHİN, K. "Türkiye'de Küreselleşme Tartışmaları Işığında Ulus Devlete Bakış". *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- TDK (2008). "Büyük Türkçe Sözlük". [www. http://tdk.org.tr/TR](http://tdk.org.tr/TR).
- TEMİZYÜREK, F. (2008). "Yabancı Dil Öğretiminde Kültürel Öğeler". *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 5 (3), s.91-100.
- TEZCAN, M. (2002). *Postmodern ve Küresel Toplumda Eğitim*. Anı Yayıncılık. Ankara.
- TİMUR, T. (2000). *Küreselleşme ve Demokrasi Krizi*. İmge Kitabevi. Ankara.
- TUNA, K. (2003) "Küresel mi, Yerel mi: Neler Oluyor Bize?", *Sosyoloji Dergisi*, 3(6).
- UCUZSATAR, N. (1999). *Dünya Politikasında Küreselleşme ve Atatürk*. Ankara.
- YILDIRIM, A. VE ŞİMŞEK, H. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (Genişletilmiş 5. Baskı)*, Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- YILMAZ, A. (2004). *İkinci Küreselleşme Dalgası*, Vadi Yayınları. Ankara.
- ÖZTEKİN A. (2005). "Küreselleşme ve Enformasyonun Serbest Dolaşımı Bağlamında Kitle İletişim Sistemlerinde Dış Yönlendirmeler". *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kayseri.